

TURNÉKONSERT

med **PETTERSSON**

TORSDAG 24 MAJ 2018

kl 19.00 DE GEERHALLEN NORRKÖPING

Norrköpings Symfoniorkester

Dirigent **Christian Lindberg**

Solist **Benjamin Schmid** violin

Konsertermästare **Henrik Jon Petersen**

WEBER Oberon, uvertyr

BEETHOVEN Violinkonsert

– paus –

PETTERSSON Symfoni nr 7

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

soh

Välkommen till kvällens konsert som ligger utanför våra ordinarie abonnemangsserier och markerar slutet på den här säsongen. Detta är en viktig kväll för Norrköpings Symfoniorkester även på ett annat sätt, då vår hemmapublik får höra programmet för orkesterns gästspel i anrika Musikverein i Wien den 10 juni.

Som svensk orkester har vi ett särskilt ansvar för att presentera svensk musik utomlands. Desto stoltare är vi över att bli först med att presentera Allan Petterssons musik i Musikverein. En helt följdriktig konsekvens av "The Allan Pettersson Project" – SON:s pågående inspelning av samtliga 16 symfonier av Allan Pettersson.

Christian Lindberg

Christian Lindberg behöver inte längre någon närmare presentation efter att ha framträtt i De Geerhallen åtskilliga gånger, både som dirigent, trombonist och tonsättare. Här har han dirigerat uruppföranden av många egna verk, men också gjort sig känd som en av världens främsta uttolkare av Allan Petterssons musik, vilket resulterat i att våra gemensamma cd-inspelningar tilldelats flera hedrande priser och utmärkelser.

Lindberg föddes i Danderyd 1958 och började spela trombon först som sjuuttonåring, men då med sådan frenesi att han redan två år senare anställdes i Kungliga Hovkapellet. 1982 erhöll han Sonnings musikstipendium och 1986 sitt första fonogrampris. Han blev sedan världens första professionella trombonsolist på heltid.

Många tonsättare har komponerat trombonmusik direkt med tanke på Lindbergs mästerliga behärskning av instrumentet. Mest uppmärksammas blev kanske Jan Sandströms så kallade Motorcykelkonsert som Lindberg uruppförde 1989. 1996 invaldes han i Musikaliska Akademien och 2004 tilldelades han medaljen Litteris et artibus.

I början av 2000-talet började han även dirigera och komponera. Han var chefsdirigent för Nordiska Kammarorkestern i Sundsvall 2004–2010 och har haft samma roll hos Stockholms läns Blåarsymfoniker sedan 2005. Till meritlistan kan också läggas att han varit chefsdirigent och konstnärlig rådgivare för Arctic Philharmonic Orchestra i Nordnorge sedan den grundades 2009 och sedan 2016 är han Music Director of the Israel Netanya Kibbutz Orchestra.

Benjamin Schmid

Benjamin Schmid föddes i Wien och växte upp i en annan musikmetropol, Salzburg. Han deltog tidigt i olika tävlingar och vann Carl Flesch tävlingen i London 1992, då han dessutom tilldelades Mozart-, Beethoven- och Publikpriset. Det öppnade dörren till världens konsertstrader: Wienfilharmonikerna, Philharmonia Orchestra i London, St Petersburgs filharmoniska orkester och Concertgebouw i Amsterdam, för att nu bara nämna några av de främsta. Här har han spelat med dirigenter som Christoph von Dohnanyi, David Zinman, Seiji Ozawa och Valery Gergiev.

Schmid har utöver den traditionella repertoaren särskilt intresserat sig för ovanligare verk av tonsättare som Hartmann, Gulda, Korngold, Muthspiel, Szymanowski, Lutoslawski och Reger. Han har spelat in ett femtiotal cd och för dem tilldelats en rad olika priser: German Record Prize, The Echo Klassik Prize, Gramophone Editor's Choice och Strad Selection. Han spelar ett åttiotal konserter om året, är professor i violinspel vid Mozarteum i Salzburg och ger mästartklasser.

Schmid spelar på en av de vackraste Stradivariusviolinerna: "ex Viotti 718", vilken ställts till hans förfogande av Österrikiska Nationalbanken

CARL MARIA VON WEBER (1786–1826)

Oberon, uvertyr (9')

Carl Maria von Weber brukar betraktas som länken mellan Beethoven och Wagner, och som den romantiska operans skapare. Han genomsyrade gärna sina operor med naturmystik och tyska folksagor, inte sällan berikad med en färgrik orkesterdräkt. Hans främsta operor är Friskytten – som revolutionerade operakonsten – Euryanthe och Oberon. Den sistnämnda beställdes av Covent Garden i London, och uruppfördes där med stor framgång 1826. Då var tonsättaren dessvärre redan allvarligt sjuk, och han avled i London dagen innan han planerat att resa hem till Tyskland, och bara två veckor efter hans sista framträdande som dirigent på operan. Konstnärligt var han helt obruten.

I denna opera möter vi till att börja med älvkungen Oberon ensam, för enligt älvan Puck har han tillfälligt lämnat älvadrottningen Titania, eftersom de grälat ... Liksom i Shakespeares En midsommarnattsdröm, där vi hittar samma rollfigurer, är slutet och därmed allting, gott.

Uvertyren har en lätthet och vital friskhet som kan påminna om det bästa ur Mendelssohns musik till just En midsommarnattsdröm, och Weber har lyckats fänga samma sagostämning i sitt feeri och sina smittande tonfall.

NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER 2017-2018

Violin 1
1:e konsertmästare
Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Carina Beckett, Sarah Dodd Falkebring,
Matts Eriksson, Josep Esteve,
Lars Hedborg, Magnus Ivarson,
Kristina Lindholm Vahlöf, Ingrid Olsson,
Tanja Orraryd (tjl), Rocío Vilaplana (vik),
Nina Söderberg, Johanna Tafvelin,
Anders Törnqvist

Violin 2
Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**,
Hakan Jonsäll**, Lars Andersson,
Boel Bengtsson, Karin Engström,
Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hägerström,
Richard Michelin, Mohamed Sharara,
Sonja Vrieze

Viola
Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**,
Gunnar Enbom**, Nanako Akai,
Björn Carlén, Erika Gabriellsson Backlund,
Thomas Hall, Pernilla Rönnlund,
Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker

Cello
Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen*, Fredrik Lindström**,
Sofia Petersen**, Bo-Göran Christians,
Torstein Dalene, Erik Uusjärvi,
Leif Vahlöf, Ingrid Akerblom

Kontrabas
Björn Malmqvist*, Jan Duda**,
Anna-Cecilia Bergman** (tjl),
Daniel R Thomas** (vik),
Emma Josefsson Björnevik (tjl),
Jan Emil Kuisma (vik),
Johan Strindberg, Roine Uddfeldt

Flöjt
Teodor Tirlea*, Annica de Val**, Vakant

Oboe
Pelin Lius*, Thomas Bodin**,
Vakant

Klarinet
Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**,
Vakant

Fagott
Linus Björnstam*,
Eva Pettersson Veltman**,
Per Jonsson Gille

Horn
Lennart Langer*, Anna Ahlenius**,
Jan Lejonclou, Lars Thapper,
Ellsabeth Akervall

Trumpet
Elias Svanberg*, Filip Draglund**,
Stefan Mattsson

Trombon
Eric Svensson*, Christoph Schnaithmann**

Bastrombon
Johan Wiklund**

Tuba
Ole Christian Grønning* (tjl),
Sami Al Fakir* (vik)

Pukor
Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk
Martin Orraryd* (tjl),
Ulf Strömquist* (vik),
Petter Svensson**

Harpa
Delphine Constantin Reznik*

* Stämledare, ** Alternierende stämledare, tultimusiker är angivna i alfabetisk ordning

LUDWIG van BEETHOVEN (1770–1827)

Violinkonsert D-dur op 61 (48')

Allegro ma non troppo

Larghetto

Rondo (Allegro)

Beethovens Violinkonsert uruppfördes i Theatre an der Wien den 23 december 1806 vid "eine grosse musikalische Akademie", det vill säga vid en offentlig konsert given av en orkester som för tillfället satts samman av tillgängliga hov-, militär-, kyrko- och stads-musiker. Det var alltid svårt att hitta lediga musiker, och att kunna pricka in dem till ett antal repetitioner var nästan omöjligt. Ofta hölls den enda repetitionen samma dag som konserten, och resultatet blev förmodligen därefter.

Beethoven hade fått beställning på en violinkonsert av den tidens stora fiolunderbarn, Franz Clement, som nu redan hade hunnit bli 26 år gammal och ansedd konsertmästare vid just denna teater i Wien. Vid den här julkonserten spelades även musik av Méhul, Mozart, Händel, Cherubini och av solisten själv – en sonat som han spelade på en sträng och med fiolen uppochnedvänd. Det var alltså, åtminstone hörd med våra sentida öron, en både splittrad och märklig tillställning, något som säkert bidrog till att även kritiken av violinkonserten blev tämligen negativ. Legenden om att Clement dessutom skulle ha spelat Beethovens konsert utan några föregående repetitioner är sannolikt inte alls sann. Beethoven var själv ingen bra violinist, så han samarbetade mycket nära med Clement under hela komponerandet. Solisten var alltså sedan länge väl insatt i verket.

Det blev en ovanlig violinkonsert. Beethoven lät solostämman vara lyrisk och invävd i orkestern. Att på detta sätt låta formen vara konsertant, men utformningen symfonisk, var en helt ny syn på konsertformen. Tidigare hade man ju gjort allt för att lyfta fram solisten och visa upp hans virtuositet till enklast tänkbara orkesterackompanjemang. Den här gången är orkestern jämbördig. Beethoven lägger här med andra ord grunden för kommande romantiska konserter av Brahms, Dvořák, Tjajkovskij ...

Första satsen är hållen i traditionell sonatform och börjar med ett motiv i pukorna. Blåsarna presenterar det lyriska huvudtemat, som bearbetas i en lång orkesterintroduktion innan fiolen växer fram ur kollektivet först i takt 89. Det betyder att solisten får stå överksam under de tre första minuterna. Alltsammans är mycket lyriskt, liksom andra satsens tre variationer. Den satsen hör till det mest poetiska Beethoven komponerat. En passage leder över till slutrondot, vilket är konsertens enda verkligt virtuosa sats med ett härligt växelspel mellan solist och orkester. Musiken är hållen i vad man skulle kunna kalla "jaktstil", något som var på modet i den tidens Wien.

Trots att stora violinister som Tommasini sedan spelade konserten 1812, Baillot 1828 och Vieuxtemps 1838, kom den inte att stanna på standardrepertoaren förrän den trettonårige Joseph Joachim spelade den på sin historiska konsert i London i maj 1844. Man hade ansett konserten otacksam; det fanns konserter som var lättare att spela, men som ändå klingade mer briljant. Idag faller vi inte lika lätt för det ytligt glansfulla. Beethovens djupsinniga tonspråk passar oss bättre.

ALLAN PETTERSSON (1911–1980)

Symfoni nr 7 (44')

Allan Pettersson blev mot slutet av sitt liv något så ovanligt som en nästan folkligt älskad seriös tonsättare – och då inte som en elegant neoklassiker, utan som en egensinnig solitär. Berömmelsen vilar på den turbulens hans sjunde symfoni väckte, på att hans musik av tradition spelats på nyårsafton i svensk TV, på hans tragiska sjukdomshistoria och på hans blodfulla och sarkastiska språk. Om sig själv skrev han att "hans leder är deformerade av ledgångsreumatism och genom dessa felställningar dras ryggpartiet ner och han kutar som en gubbe", "hans liv är inte sådant man sitter och berättar under artiga rapningar". Under långa perioder förmådde han inte lämna sitt hem utom för längre sjukhusvistelser.

Han växte upp i slummen på Söder i Stockholm, i en arbetarfamilj och i en omgivning som inte bara var oförstående för klassisk musik, den var direkt fientligt inställd. Med omänskligt stark vilja och beslutsamhet bröt han sig loss, studerade violin och komposition. Som elev till René Leibovitz i Paris hade han blivit mer tränad i tolvtonsteknik än någon annan svensk tonsättare, vilket inte hindrade att han slaktades av kritiken efter debuten som tonsättare 1949. Då hade han redan i tio år varit altviolinist i Stockholms Filharmoniska Orkester. De söndervärkta lederna vred altfiolen ur händerna på honom ett par år senare. Pettersson hade enorma praktiska och teoretiska kunskaper, och han använde dem till att söka sig helt egna vägar. Kompromisslöst fortsatte han att komponera, och hans symfonier uruppfördes – pliktskyldigast – utan att egentligen uppmärksammas.

Men så kom den sjunde symfonin, hans genombrott. Ett genombrott som nästan blev hysteriskt. 1968 tog Antal Dorati upp den med Stockholmsfilharmonikerna och Petterssons namn hamnade på allas läppar. Det nyvaknade intresset resulterade i att ytterligare fyra uruppföranden ägde rum inom kort. Därefter blev varje nytt verk ett nationellt uppmärksammat evenemang. Sjunde symfonin är den mest lättillgängliga med sina lätt igenkännliga och ständigt upprepade motiv, sina högt visslande flöjtcantilenor, en brutalitet som slutligen ändå mynnar i frälsning och inte minst ett himmelskt stråkparti. Dessa typiska petterssondrag går igen i praktiskt taget alla de femton offentliggjorda symfonierna. De är personliga bikter och uppgörelser med makterna. De går direkt till hjärtat – de är äkta. Det är en djupt mänsklig och i många avseenden tragisk musik.

Kommande konserter sommaren 2018

MASTEREXAMEN I DIRIGERING TORS DAG 31 MAJ

kl 19 De Geerhallen Norrköping
Kom och upplev när studenter i dirigeringsgenomför sina examensprov – att leda en konsert med Norrköpings Symfoniorkester.
Fri entré!

KONSERT I MUSIKVEREIN I WIEN SÖNDAG 10 JUNI

kl 15 Großer Saal
Musikverein Wien
Dirigent **Christian Lindberg**
Solist **Benjamin Schmid** violin
Weber Oberon, uvertyr
Beethoven Violinkonsert
Pettersson Symfoni nr 7

FINALKONSERT I STENHAMMARTÄVLINGEN TORS DAG 14 JUNI

kl 18 De Geerhallen Norrköping
Dirigent **Nader Abbassi**
För sjunde gången anordnas Stenhammartävlingen med sångare från världens alla hörn.
Pampig konsert med finalisterna som solister.
Tävlingsdagar 7–12 juni med fri entré!

ABONNEMANGEN FÖR NÄSTA SÄSONG: LINKÖPING – SÄLJS NU! NORRKÖPING – SLÄPPS 1 JUNI!

Läs mer på vår hemsida norrkopingsymfoniorkester.se

Texter Stig Jacobsson, Benjamin Schmid foto Benjamin Schmid,
Christian Lindberg foto Mats Bäcker, SON foto Björn Dahlgren

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2017–2018

SILVERPARTNERS

SEFAB SIEMENS STÅHL INVEST

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Amec Foster Wheeler | Best Western Hotel Princess | Kurt och Brita Ehler | Ernst & Young AB | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB | Hyresbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist | Siw Ericsdotters stiftelse, donation

VI-SKOGEN

SON samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan, planterar SON fem träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Vd Pia Kronqvist, Konstnärlig chef Henrik Marmén, Kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas
www.norrkopingsymfoniorkester.se, info@norrkopingsymfoniorkester.se

SCENKONSTBOLAGET
I ÖSTERGÖTLAND

ÖSTGÖTA
TEATERN
NORRKÖPING
SYMFONIORKESTER